ENDOMETRIOZ VA POLIKISTIK YOQIMLI SINDROM: GINEKOLOGIYADA ZAMONAVIY DAVOLASH YONDASHUVLARI

Farmonova Guljamol Farxod qizi
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Received: 02.11.2025
Revised: 03.11.2025
Accepted: 04.11.2025

Kalit so‘zlar:
Endometrioz, polikistik tuxumdon sindromi, ginekologiya, davolash yondashuvlari, reproduktiv sog‘liq, minimal invaziv terapiya, farmakologik davolash.

Key words:
Endometriosis, polycystic ovary syndrome, gynecology, treatment approaches, reproductive health, minimally invasive therapy, pharmacological treatment.

Ключевые слова:
Эндометриоз, синдром поликистозных яичников, гинекология, подходы к лечению, репродуктивное здоровье, малоинвазивная терапия, фармакологическое лечение.

Annotatsiya. Ushbu maqolada endometrioz va polikistik tuxumdon sindromining patofiziologiyasi, klinik ko‘rinishlari va zamonaviy davolash yondashuvlari tahlil qilingan. Tadqiqotda farmakologik terapiya, minimal invaziv jarrohlik usullari va reproduktiv imkoniyatlarni saqlash bo‘yicha zamonaviy strategiyalar ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, bemorlar sifatini yaxshilash va kasallik asoratlarini kamaytirish maqsadida individual davolash rejalari ishlab chiqishning ahamiyati ta’kidlangan.

Annotation. This article examines the pathophysiology, clinical manifestations, and modern treatment approaches for endometriosis and polycystic ovary syndrome. The study reviews pharmacological therapy, minimally invasive surgical techniques, and strategies to preserve reproductive potential. Emphasis is placed on developing individualized treatment plans to improve patient quality of life and reduce disease complications.

Аннотация. В статье рассматриваются патофизиология, клинические проявления и современные подходы к лечению эндометриоза и синдрома поликистозных яичников. Исследование охватывает фармакологическую терапию, малоинвазивные хирургические методы и стратегии сохранения репродуктивной функции. Особое внимание уделено разработке индивидуальных планов лечения для улучшения качества жизни пациентов и снижения риска осложнений.

Kirish. Endometrioz va polikistik tuxumdon sindromi (PCOS) ginekologiyada eng ko‘p uchraydigan va ayollarda reproduktiv salomatlikka jiddiy ta’sir qiluvchi kasalliklardan hisoblanadi. Endometrioz paydo bo‘lishi natijasida endometriy to‘qimasi tuxumdon, fallop naychalari va pelvik qismda noto‘g‘ri joylashib, yallig‘lanish

jarayonlarini keltirib chiqaradi, bu esa og‘riq, hayz buzilishi va homiladorlikning qiyinlashishiga sabab bo‘ladi. Polikistik tuxumdon sindromi esa gormonal buzilishlar, ovulyatsiya yetishmovchiligi va metabolik muammolar bilan tavsiflanadi, bu esa ayollarda infertilitet, insulin qarshiligi va ortiqcha vazn kabi sog‘liq muammolarini yuzaga keltiradi. Ikkala kasallik ham klinik jihatdan murakkab bo‘lib, individual bemor xususiyatlariga qarab davolashni talab qiladi. Zamonaviy ginekologiyada endometrioz va PCOSni davolashda farmakologik terapiya, minimal invaziv jarrohlik usullari, reproduktiv imkoniyatlarni saqlash strategiyalari va hayot tarzini optimallashtirish bo‘yicha integratsiyalashgan yondashuvlar qo‘llaniladi. Shuningdek, bemorlar sifatini oshirish va kasallik asoratlarini kamaytirish maqsadida individual davolash rejalarini ishlab chiqish muhim hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, endometrioz va PCOSning murakkab patofiziologiyasi va klinik namoyon bo‘lishi diagnostika va davolash jarayonlarini murakkablashtiradi, shu sababli zamonaviy tibbiyotda kasallikni erta aniqlash, individual davolash strategiyasini tanlash va bemorlarni doimiy monitoring qilishning ahamiyati ortib bormoqda. Shu kontekstda mazkur tadqiqot endometrioz va PCOSni davolashda zamonaviy yondashuvlar, ularning samaradorligi va bemor hayot sifatiga ta’siri tahlil qilinadi, bu esa ginekologik amaliyotda ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishni qo‘llab-quvvatlaydi. Endometrioz va polikistik tuxumdon sindromi zamonaviy ginekologiyada eng dolzarb masalalardan biri bo‘lib, ularning yuqori tarqalish sur’ati, murakkab patofiziologiyasi va klinik namoyon bo‘lishi diagnostika va davolash jarayonlarini murakkablashtiradi. Endometrioz ayollarda pelvik og‘riq, hayz buzilishi, infertilitet va psixologik holatning yomonlashishiga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, PCOS gormonal nomutanosiblik, insulin qarshiligi, ortiqcha vazn va reproduktiv buzilishlar bilan tavsiflanadi, bu esa nafaqat fiziologik, balki psixologik va ijtimoiy jihatdan ham bemorlarga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Zamonaviy ginekologiyada ushbu kasalliklarni davolashning asosiy maqsadi bemorlarning klinik simptomlarini kamaytirish, reproduktiv funksiyani saqlash, homiladorlik imkoniyatini oshirish va kasallik asoratlarini oldini olishdir. Shu sababli, ilmiy tadqiqotlar endometrioz va PCOSni davolashda individualizatsiyalangan va integratsiyalashgan yondashuvlarni ishlab chiqish, farmakologik terapiya va minimal invaziv jarrohlik usullarini qo‘llash hamda bemorlarni muntazam monitoring qilishning ahamiyatini ta’kidlamoqda. Qo‘shimcha ravishda, hayot tarzi, ovqatlanish va jismoniy faollik kabi omillarni hisobga olgan holda kompleks davolash strategiyalarini ishlab chiqish bemorlar hayot sifatini yaxshilash va kasallikning qaytalanishini kamaytirishda muhim vosita hisoblanadi. Shu tariqa, endometrioz va PCOS bilan og‘rigan ayollarda zamonaviy davolash yondashuvlarini tadqiq etish, ularning samaradorligini baholash va klinik tavsiyalarni ishlab chiqish ginekologik amaliyotda ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish uchun zarur bo‘lgan muhim ilmiy yo‘nalishlardan biridir.

Materiallar va usullar: Tadqiqot endometrioz va polikistik tuxumdon sindromini davolashda zamonaviy ginekologik yondashuvlarni tahlil qilishga qaratilgan bo‘lib, unda klinik va adabiy manbalar, shuningdek amaliy tajribalar asos sifatida ishlatilgan. Tadqiqot ob’ekti sifatida reproduktiv yoshdagi ayollarda endometrioz va PCOS bilan bog‘liq klinik holatlar tanlangan. Material sifatida bemorlarning tibbiy

kartalari, ultratovush (USG) natijalari, gormonal profillar, shuningdek ilg‘or farmakologik preparatlar va minimal invaziv jarrohlik amaliyotlari bo‘yicha ma’lumotlar ishlatilgan. Tadqiqot usullari sifatida klinik kuzatuv, diagnostik testlar, gormonal tekshiruvlar, ultratovush va laparoskopik usullar orqali patologik o‘zgarishlarni aniqlash, shuningdek bemorlarning simptomlari va davolash natijalarini monitoring qilish qo‘llanilgan. Farmakologik terapiya samaradorligini baholashda hormonal preparatlar, ovulyatsiya induksiyasi vositalari va metabolik terapiya natijalari tahlil qilingan. Jarrohlik yondashuvlarida minimal invaziv laparoskopik operatsiyalar orqali endometrioz o‘choqlarini olib tashlash, polikistik tuxumdon holatini normallashtirish va reproduktiv imkoniyatlarni saqlash amaliyotlari ko‘rib chiqilgan. Shu bilan birga, individual davolash rejalarini ishlab chiqishda bemorlarning klinik xususiyatlari, gormonal profili va homiladorlikni rejalashtirish maqsadlari hisobga olingan. Tadqiqot natijalarini tahlil qilishda statistik usullar, shu jumladan bemor simptomlari bo‘yicha o‘rtacha qiymatlar, dispersi va natijalarni solishtirish metodlari qo‘llanilgan. Ushbu yondashuv endometrioz va PCOSni davolashda individualizatsiyalangan va ilmiy asoslangan strategiyalarni ishlab chiqish, bemor sifatini oshirish va kasallik asoratlarini kamaytirish imkonini beradi.

1-Jadval. Endometrioz va Polikistik Tuxumdon Sindromini davolashda zamonaviy yondashuvlar

Davolash yondashuvi	Tavsif	Maqsad	Natija / Foyda
Farmakologik terapiya	Gormonal preparatlar, ovulyatsiya induksiyasi, metabolik terapiya	Hayz sikli va gormonal nomutanosiblikni tartibga solish	Simptomlarni kamaytirish, reproduktiv imkoniyatni yaxshilash
Minimal invaziv jarrohlik	Laparoskopik operatsiyalar orqali endometrioz o‘choqlarini olib tashlash	Tuxumdon va pelvik strukturani normallashtirish	Homiladorlik imkoniyatini oshirish, og‘riqni kamaytirish
Individual davolash rejasi	Bemorning klinik holati va gormonal profiliga moslashtirilgan terapiya	Kasallik simptomlarini yengillashtirish va asoratlarni kamaytirish	Bemor hayot sifatini oshirish va kasallik takrorlanishini kamaytirish
Integratsiyalashgan yondashuv	Farmakologik terapiya + minimal invaziv jarrohlik + individual reja	Optimal klinik natija va reproduktiv salomatlikni ta’minlash	Eng samarali strategiya, simptomlarni kamaytirish va homiladorlik

Davolash yondashuvi	Tavsif	Maqsad	Natija / Foyda
			imkoniyatini oshirish

Jadvalda endometrioz va PCOSni davolashda qo‘llaniladigan asosiy zamonaviy yondashuvlar, ularning tavsifi, maqsadi va klinik foydasi keltirilgan. Ushbu yondashuvlar bemorlar hayot sifatini yaxshilash va kasallik asoratlarini kamaytirish uchun ilmiy asoslangan asos sifatida xizmat qiladi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, endometrioz va polikistik tuxumdon sindromini davolashda zamonaviy yondashuvlar, xususan farmakologik terapiya va minimal invaziv jarrohlik usullari samarali natija beradi. Farmakologik terapiya doirasida gormonal preparatlar, ovulyatsiya induksiyasi vositalari va metabolik terapiya bemor simptomlarini kamaytirish, hayz siklini tartibga solish va reproduktiv imkoniyatlarni yaxshilashda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, laparoskopik operatsiyalar orqali endometrioz o‘choqlarini olib tashlash va polikistik tuxumdon holatini normallashtirish reproduktiv salomatlikni saqlash va homiladorlikni rejalashtirish imkoniyatini oshiradi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, individualizatsiyalangan davolash rejasi, bemorning klinik holati, gormonal profili va reproduktiv maqsadlariga qarab tanlangan yondashuv, kasallik simptomlarini samarali kamaytirish va asoratlarning oldini olishda yuqori natijalar beradi. Shuningdek, bemorlarni muntazam monitoring qilish va davolash natijalarini statistik tahlil qilish orqali davolash samaradorligi baholandi va zarur hollarda terapiya strategiyasini qayta ko‘rib chiqish imkoniyati yaratildi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy davolash yondashuvlari endometrioz va PCOS bilan og‘rigan ayollarda hayz sikli buzilishlarini, og‘riq sindromlarini va metabolik buzilishlarni sezilarli darajada kamaytiradi, shu bilan birga reproduktiv salomatlik va bemor sifatini yaxshilashga yordam beradi. Natijalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, endometrioz va PCOSni davolashda integratsiyalashgan yondashuv — farmakologik terapiya, minimal invaziv jarrohlik va individual davolash rejasini birlashtirish — eng samarali hisoblanadi. Bu yondashuv bemorlarning simptomlarini yengillashtirish, homiladorlik imkoniyatini oshirish va kasallik asoratlarini kamaytirish imkonini beradi, shuningdek ginekologik amaliyotda ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot shuni isbotladiki, zamonaviy ginekologiyada endometrioz va PCOSni davolash yondashuvlari nafaqat klinik natijalarni yaxshilash, balki bemorlarning hayot sifatini oshirish va reproduktiv salomatlikni saqlashda muhim vosita hisoblanadi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, endometrioz va polikistik tuxumdon sindromini davolashda zamonaviy ginekologik yondashuvlar samarali natija beradi va bemorlar hayot sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etadi. Farmakologik terapiya yordamida hayz sikli buzilishlari, og‘riq sindromlari va gormonal nomutanosibliklar sezilarli darajada kamayadi, ovulyatsiya induksiyasi va metabolik terapiya reproduktiv imkoniyatlarni saqlashga yordam beradi. Minimal invaziv jarrohlik usullari endometrioz o‘choqlarini olib tashlash va polikistik tuxumdon

holatini normallashtirish orqali homiladorlikni rejalashtirish imkoniyatini oshiradi. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, individualizatsiyalangan davolash rejalari, bemorning klinik holati va gormonal profili hisobga olingan holda ishlab chiqilganda, kasallik simptomlari sezilarli darajada kamayadi va asoratlarning oldini olish mumkin. Shu tariqa, zamonaviy integratsiyalashgan yondashuv — farmakologik terapiya, minimal invaziv jarrohlik va individual davolash rejasi — endometrioz va PCOSni davolashda eng samarali strategiya hisoblanadi, bu esa ginekologik amaliyotda ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishni qo‘llab-quvvatlaydi va bemorlar reproduktiv salomatligini saqlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati

1. Giudice L.C., Kao L.C. Endometriosis. – New England Journal of Medicine, 2020.
2. Azziz R., Carmina E., Dewailly D., et al. The Androgen Excess and PCOS Society criteria for the polycystic ovary syndrome: the complete task force report. – Fertility and Sterility, 2016.
3. Johnson N.P., Hummelshoj L. Consensus on current management of endometriosis. – Human Reproduction, 2018.
4. Teede H.J., Misso M.L., Costello M.F., et al. International PCOS Guideline: 2018 Update. – Human Reproduction, 2018.
5. Vercellini P., Consonni D., Dridi D., et al. Surgical versus medical treatment for endometriosis-associated pain: a systematic review and meta-analysis. – European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 2019.